

ИЗВЕШТАЈ О СКРИНИНГУ Србија

Поглавље 3 – Право пословног настањивања и слобода пружања услуга

Датум одржавања састанка скрининга:

Експланаторни састанак: 30. и 31. јануар 2014.

Билатерални састанак: 12. и 13. март 2014.

I. САДРЖАЈ ПОГЛАВЉА

Државе чланице морају осигурати да право пословног настањивања држављана и правних лица ЕУ у било којој држави чланици као и слобода пружања прекограничних услуга како је утврђено у чл. 49. и 56. Уговора о функционисању ЕУ (УФЕУ) не буде оспорено националним законодавством, осим у изузецима наведеним у Уговору. Кључни део правних тековина у овој области је Директива 2006/123/ЕЗ Европског парламента и Савета о услугама на унутрашњем тржишту ("Директива о услугама"). Судска пракса Европског суда правде у вези са чл. 49. и 56. такође је део правних тековина и треба да се поштује. То захтева континуирано испитивање тренутног и будућег правног поретка држава чланица у циљу идентификовања правних или административних препрека на националном, регионалном или локалном нивоу које нису усклађене са прописима ЕУ.

Правне тековине у овом поглављу су хоризонталне природе и могу се поделити у три опште области, и то: **узајамно признавање професионалних квалификација** (првенствено Директива 2005/36/ЕЗ Европског парламента и Савета о признавању професионалних квалификација недавно замењена Директивом 2015/355/ЕУ Европског парламента и Савета, и појединачним Директивама о пружању правних услуга), **право пословног настањивања и слобода пружања услуга**, у вези са правом пословног настањивања и слободе пружања прекограничних услуга (чл. 49. и 59. УФЕУ и Директива о услугама) и **поштанске услуге**, које се састоје од специфичног секторског регулаторног оквира који обезбеђује пружање универзалне поштанске услуге и успостављање унутрашњег поштанског тржишта.

Директива 2005/36/ЕЗ о **узајамном признавању професионалних квалификација** поставља правила која се односе на признавање диплома и других квалификација између држава чланица ради лакшег приступа регулисаним професијама за европске грађане које желе да се баве својим професијама у држави чланици у којој нису стекли своје квалификације. Ова директива стручњацима уједно олакшава привремено и повремено пружање услуга (садржано у Наслову II Директиве). За одређене регулисане професије, неопходно је испоштовати заједнички минимални наставни план и програм како би квалификације аутоматски биле признате у држави чланици ЕУ (садржано у Поглављу III Наслов III Директиве). Што се тиче здравственог сектора који је обухваћен Поглављем III Наслов III Директиве, минимални захтеви обуке су обавезујући за сваку државу чланицу, као услов за приступ професији и на националном нивоу. Поред тога, постоје и директиве којима се регулише

обављање професије адвоката у државама чланицама у којима они нису стекли своје квалификације, активности трговачких заступника, као и признавање стручних квалификација за активности везане за употребу, трговину и дистрибуцију токсичних производа. У погледу административних капацитета, потребна је национална тачка контакт за примање упита везаних за признавање професионалних квалификација и обезбеђења административне сарадње са органима у другим државама чланицама. Административна сарадња је додатно олакшана кроз Информациони систем унутрашњег тржишта (IMI). Стручњаци такође морају да имају приступ информацијама, документацији и надлежним органима у вези са признавањем њихових квалификација преко јединствених тачки контакта као што то захтева Директива 2006/123/ЕЗ.

Што се тиче **права пословног настањивања и слободе пружања услуга**, Директива о услугама садржи одредбе чији је циљ да пружаоцима услуга олакшају да се настане у другим државама чланицама као и да пружају привремене прекограничне услуге у државама чланицама ван њихове државе настањивања. Спровођење Директиве о услугама захтева од држава чланица да комбинују законске и друге мере, односно организационе или практичне мере. Ова директива је хоризонтални инструмент који покрива широк спектар различитих услуга и који ће вероватно имати утицај на значајан број домаћих закона и прописа. Из тог разлога, и што се тиче примене прописа, неопходан је спој специфичних и хоризонталних законских мера, што ће вероватно подразумевати измену постојећих закона, као и усвајање нових посебних прописа и хоризонталног “оквира” закона за спровођење. Одредбе ове директиве су у великој мери засноване на судској пракси Европског суда правде која се односи на слободу пословног настањивања и слободу кретања услуга и оне допуњују постојеће инструменте ЕУ, који се и даље у потпуности примењују. Директива обавезује државе чланице да успоставе Јединствену тачку контакт, где пружаоци услуга могу да добију информације електронским путем и да окончају административне поступке који су неопходни за приступ и остваривање услужних делатности. Поред тога, органи треба да учествују у електронском информационом систему између административних органа (Информациони систем унутрашњег тржишта или IMI - као што то налаже Директива о услугама) који омогућава сарадњу у надзору услужних активности и ефикасну размену информација између држава чланица ЕУ.

Правне тековине за **поштанске услуге** имају за циљ постепено и контролисано отварање сектора поштанских услуга конкуренцији на тржишту, у оквиру регулаторног оквира који обезбеђује пружање универзалних поштанских услуга. Основни делови законодавства обухватају три следеће Поштанске

директиве: прва (оквирна) Поштанска директива 97/67/EЗ Европског парламента и Савета измењена и допуњена другом Поштанском директивом 2002/39/EЗ Европског парламента и Савета и трећом Поштанском директивом 2008/6/EЗ Европског парламента и Савета. Правне тековине обезбеђују успостављање унутрашњег тржишта за поштанске услуге и промовишу висок квалитет поштанских услуга за крајње кориснике. У погледу административних капацитета, успостављање независног Националног регулаторног органа (*NRA*) у овој области је неопходно за правилно спровођење законодавства ЕУ.

II. УСКЛАЂЕНОСТ ДРЖАВЕ И КАПАЦИТЕТ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

Овај део резимира информације које је дала Србија и дискусију на састанку поводом скрининга. Србија је навела да је свесна обавеза које проистичу из правних тековина у погледу права пословног настањивања и слободе пружања услуга и да прихвата правне тековине. Србија је такође навела да не очекује никакве потешкоће у спровођењу правних тековина до момента приступања.

II. а. Узајамно признавање професионалних квалификација

Усклађивање законодавства - Директива ЕУ 2005/36/EЗ и њене измене

Србија је навела да њен постојећи законодавни систем не познаје појам "регулисане професије" и да тренутно не постоји закон на снази нити посебна институција која је одговорна за признавање професионалних квалификација. Нека министарства су другим органима (на пример, коморама или стручним органима) поверила задатак издавања дозвола за рад. Министарство просвете припремило је нацрт закона о "Узајамном признавању професионалних квалификација", који би требао да буде усвојен у последњем кварталу 2015. године и који ће укључивати специфичне захтеве обуке и вештине за регулисане професије. Текст овог закона укључује општи систем признавања и обухвата и слободу пружања услуга на привременој или повременој основи.

Професије у области здравства са минималним захтевима обуке

У погледу минималних захтева обуке у области здравствених професија, домаћи законодавни оквир чини Закон о здравственој заштити, Правилник о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника и здравствених сарадника, Правилник о специјализацијама и ужим специјализацијама здравствених радника и здравствених сарадника, Правилник о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и

другим облицима службама здравствене заштите, Закон о коморама здравствених радника и Правилник о ближим условима за издавање, обављање или одузимање лиценце члановима комора здравствених радника.

а) Доктор медицине:

Да би се стекло звање доктора медицине у Србији, потребно је 6 година високог образовања, 6 месеци стручне праксе као и положен стручни испит. Послодавац може послати доктора медицине на специјализацију која траје од три до шест година. Тренутно, у овој области постоји 46 специјализација и 54 уже специјализације. У Србији постоји четири факултета медицине на универзитетима у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу и један на Војномедицинској академији у Београду.

б) Стоматолог

Према законодавству Србије, професионално звање стоматолога стиче се након завршеног петогодишњег односно шестогодишњег високог образовања, затим једне године приправничког стажа и полагања стручног испита. Након стицања професионалног звања, стоматолог постаје члан Коморе стоматолога.

в) Медицинска сестра задужена за општу негу

Србија је навела да се ово стручно звање стиче након завршетка четворогодишње средње медицинске школе или три или четири године обуке на Вишој школи за медицинске сестре, уз могућност додатних специјалистичких студија. Након завршетка ове обуке, медицинска сестра обавља стажирање у трајању од шест месеци и полаже стручни испит. Након завршетка наведеног, медицинска сестра добија лиценцу стручне Коморе и може да ради самостално. Медицинске сестре у Србији могу да стекну стручно звање и након завршетка стручне медицинске школе.

г) Бабица

У складу са постојећим законодавством Србије, стручно звање бабице може се стећи након завршетка четворогодишње средње медицинске школе или три или четири године високог образовања, уз могућност додатних специјалистичких студија, и шест месеци стажирања, након чега се полаже стручни испит.

д) Ветеринари

Ради стицања звања ветеринара у Србији, потребно је успешно завршити петогодишње теоретске и практичне студије на универзитету и положити стручни испит из ветерине у Управи за ветерину. Након тога, Ветеринарска комора издаје лиценцу. Законодавни оквир у овом сектору чини Закон о ветеринарству и Закон о високом образовању. Тренутно постоји 20 специјализација за ветеринаре. Постоје две институције које нуде обуку за ветеринаре у Србији, а то су Факултет ветеринарске медицине и Катедра за ветерину на Пољопривредном факултету у Новом Саду.

б) Фармацеут

Србија је навела да се стручно звање фармацеута стиче након завршетка петогодишњег високог образовања и једне године стажирања и положеног испита. У Србији тренутно постоји девет специјализација за фармацеуте и једна специјализација у области медицинске статистике и информатике. У случају биохемичара, минимални захтеви који се примењују су исти и тренутно постоји четири специјализације и једна специјализација у области медицинске статистике и информатике. Међутим, биохемичар не може да ради у апотеци, већ у лабораторији у области биохемије.

Архитекти

Србија је навела да, кад је реч о архитектонској професији, постојеће законодавство Србије није усклађено са релевантним правним тековинама ЕУ, односно са Директивом 2005/36/ЕЗ. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Србије ће припремити нацрт закона о поступку признавања квалификација стечених на територији Европског економског простора, ради обављања регулисаних професија у области архитектуре. Према наводима Србије, припрема овог нацрта закона планирана је за 2015. годину. Наставни план и програм за архитектуру у Србији нуде факултети Универзитета у Београду, Новом Саду, Нишу, Новом Пазару као и неколико приватних универзитета.

Занати

Србија је навела да обављање занатске делатности у Србији није регулисано посебним правилима, а одредбе Закона о привредним друштвима и Закона о задругама се директно примењују за обављање ове делатности када је реч о правној форми у оквиру које се обавља ова делатност. Занатлије могу да обављају своју делатност као предузетници или као предузећа, а такође и као

занатске задруге које морају да испуне све услове прописане Законом о задругама. У Србији постоје признате организације које врше обуку за занатске делатности у склопу образовања одраслих. Међутим, обука за обављање занатске делатности тренутно није призната ван школског система у Србији. Тренутно, Србија нема листу класификације делатности које се могу дефинисати као занати. Србија је навела да ће то учинити упоредо са хармонизацијом законодавстава Србије са Директивом о услугама.

Усклађивање законодавства – Посебни секторски прописи

Адвокати

Релевантно српско законодавство у овој области чини Устав Републике Србије, Закон о адвокатури, Закон о правосудном испиту, Статут Адвокатске коморе Србије, Кодекс професионалне етике адвоката и Тарифа о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Два услова за обављање правне струке у Србији подразумевају упис у именик адвоката и полагање заклетве. Закон о адвокатури даје право страним држављанима (држављани ЕУ и држављани трећих земаља) да обављају делатност или да се упишу у уписник А и уписник Б. Уписник А ограничен је на давање усмених и писмених савета и мишљења који се односе на примену права његове матичне државе и међународног права. Уписник Б изједначава се са поступањем домаћег адвоката, уз услов да у периоду од три године од дана уписа, адвокат може поступати само заједно са домаћим адвокатом. Да би био уписан у оба уписника, адвокат мора да положи правосудни и адвокатски испит у Србији. Страни држављанин нема право да бира и буде биран за члана органа и носиоца функција у Адвокатској комори Србије, да запошљава адвокатске приправнике, да буде именован за привременог посредника, пореског посредника или браниоца по службеној дужности, нити да буде пуномоћник странке која је ослобођена од плаћања судских трошкова. Адвокат у Србији може да се бави адвокатуром самостално, у заједничкој адвокатској канцеларији или као члан адвокатског ортачког друштва.

Србија је навела да је у наредном периоду неопходно даље приближавање како би се постигло потпуно спровођење правних тековина када је реч о овој професији. У том смислу српске власти затражиле су стручну анализу преко пројеката Саветодавног центра за европске политике и правна питања (PLAC) који се финансира из средстава Инструмента за претприступну помоћ (ИПА), који је планиран за 2015. годину

Токсични производи

Законодавни оквир чини Закон о хемикалијама и Правилник о саветнику за хемикалије и условима које мора да испуни правно лице или предузетник који врше обуку и проверу знања саветника за хемикалије. Услов за стицање звања саветника за хемикалије је завршено високо образовање на релевантним академским студијама и завршена обука за саветника за хемикалије, након чега саветник за хемикалије добија уверење који важи 6 година. Након истека рока важења тог уверења, саветник за хемикалије мора поново да полаже испит. Србија је навела да постојеће законодавство, у надлежности Министарства за пољопривреду и заштиту животне средине, није усклађено са релевантним директивама ЕУ. Стога се наводи да Закон о хемикалијама, односно део који се односи на обавезе добављача опасних хемикалија да обезбеди саветника за хемикалије, треба да се измени као и Правилник о саветнику за хемикалије. Што се тиче трговине и дистрибуције пестицида, основни део српског законодавства је Закон о производима за заштиту биља, који по мишљењу Србије у тренутно фази није усклађен са релевантном Директивом ЕУ 74/556/ЕЕЗ и Директивом 74/557/ЕЕЗ. Српске власти ће извршити анализу ефеката спровођења ових Директива пре усвајања усклађених домаћих прописа, што је планирано до 2015. године.

Трговачки заступници

Српски законодавни оквир за трговачке заступнике чини Закон о облигационим односима (Поглавље XX, чл. 790-812) који регулише уговоре о трговинском заступању. Трговачки посредник обавезан је да се стара да треће лице закључи уговор са налогодавцем или да може да закључи уговор у име налогодавца. Налогодавац може да има неколико трговачких заступника на истој територији, али трговачки посредник не може да ради за другог налогодавца када је реч о истој врсти посла, без сагласности првог налогодавца. Према наводима Србије, обавезе трговачког заступник утврђене у Поглављу XX Закона о облигационим односима су у складу са Директивом Савета 86/653/ЕЕЗ која уређује односе између трговачких заступника и налогодаваца. Поред одредби Директиве 86/653/ЕЕЗ о трговачким заступницима српско законодавство предвиђа да је трговачки заступник одговоран налогодавцу за испуњење обавеза које произилазе из уговора који је договорио или закључио у име налогодавца само ако он у том смислу да посебну писану гаранцију, у ком случају има право на посебну накнаду. Србија такође тврди да су обавезе налогодавца утврђене у

српском законодавству усклађене са Директивом 86/653/ЕЕЗ. Међутим, Србија је навела да одредбе које се односе на право накнаде нису у потпуности усклађене са наведеном директивом, имајући у виду да она такође дефинише случајеве када провизија доспева на наплату након истека уговора и време када провизија доспева на наплату, што није случај у српском законодавству. Накнада је дефинисана уговором, а ако износ није утврђен, посредник има право на уобичајену накнаду. Заложно право (члан 809. Закона о облигационим односима) предвиђа виши ниво заштите за трговачког заступника, али не постоји одговарајућа одредба у Директиви 86/653/ЕЕЗ.

Спровођење и административни капацитети

Неколико институција укључено је у признавање професионалних квалификација, укључујући Министарство здравља, Министарство пољопривреде и заштите животне средине, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, као и Министарство правде и Адвокатску комору Србије.

Србија је навела да су капацитети ових институција у овој фази задовољавајући, али да је потребно даље унапређивање, посебно кроз билатералну и ИПА подршку.

II.б. Право пословног настањивања и слобода пружања услуга

Усклађивање законодавства

У Србији тренутно не постоји општи закон о услугама који је усклађен са Директивом о услугама. Након добијања препорука Комисије Србија намерава да усвоји хоризонтални 'кровни' закон о услугама, који би био постављен хијерархијски изнад свих секторских закона и који би био вертикално допуњен секторским законодавством. Такав свеобухватни хоризонтални српски закон о услугама обухватио би и постојеће и будуће законодавство, што би олакшало транспоновање и спровођење Директиве о услугама. Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација ће бити задужено за спровођење ове директиве, а свако друго министарство или државна институција ће бити задужени за сваки посебан секторски аспект законодавства у складу са својим надлежностима.

За прву фазу израде српског закона о услугама, Министарство трговине и телекомуникација ће имати користи од двогодишњег пројекта норвешке билатералне помоћи "Развој сектора услуга у Србији", који ускоро треба да отпочне. Ова билатерална помоћ ће омогућити српским властима да припреме први нацрт хоризонталног закона о услугама, чији је завршетак планиран за крај 2015. године.

Што се тиче успостављања јединствених тачки контакта предвиђених Директивом о услугама, релевантно законодавство у Србији чини Закон о електронском потпису, Закон о електронском документу и Закон о електронским комуникацијама. Што се тиче процеса регистрације корисника, главне иновације и поједностављења су у Србију уведена преко Агенције за привредне регистре (АПР) која води пословне регистре као појединачне, електронске базе података о предузећима. Од 1. јануара 2015. године, АПР планира да отпочне са потпуним успостављањем електронских процедура у регистар финансијских извештаја, у складу са Законом о рачуноводству.

Спровођење и административни капацитети

Према наводима српских власти, планирано је успостављање међуресорног тела за транспонување Директиве о услугама и стратегије за развој секторских услуга, који треба да обезбеде стратешки оквир за израду српског хоризонталног законодавства када је реч о услугама. Међуресорно тело ће имати задатак да успостави везу између свих релевантних и конкретних институција кроз сваку релевантну одредбу Директиве о услугама у Србији.

Србија је препознала сложеност приближавања српског законодавства са Директивом о услугама и навела ће да поред пројекта норвешке билатералне помоћи "Развој сектора услуга у Србији" и помоћи Канцеларије за размену информација о техничкој помоћи (TAIEX) која је већ одобрена, тражити даљу техничку подршку преко PLAC и Twinning у каснијој фази процеса.

II.в. Поштанске услуге

Усклађивање законодавства

Што се тиче сектора поштанских услуга Србија је навела да су њени домаћи поштански прописи у потпуности усклађени са првом (оквирном) Поштанском директивом 97/67/ЕЗ и делимично усклађени са другом Поштанском

директивом 2002/39/EЗ и трећом Поштанском директивом 2008/6/EЗ. Министарство трговине и телекомуникација и Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (РАТЕЛ) задужени су за спровођење политике и стратегије поштанских услуга. Правни оквир чини Закон о поштанским услугама и његова основна усвојена подзаконска акта. Важан елемент националне поштанске политике је такође и "*Стратегија развоја поштанских услуга за период 2013.-2016.*", која утврђује политички оквир који би требао да буде основ за будуће регулаторне и друге промене на националном нивоу, а посебно за будуће кораке у процесу постепеног отварања тржишта. Дефиниција обавезе пружања универзалне услуге дата је у Закону о поштанским услугама, који такође одређује јавног поштанског оператера (Пошта Србије) који обезбеђује пружање ове услуге. Остали поштански оператери такође могу да пружају услуге у оквиру универзалних поштанских услуга, осим резервисаних услуга. Постоје две врсте дозвола за пружање услуга: лиценца, када је реч о услугама у оквиру универзалних услуга и овлашћење када је реч о осталим поштанским услугама (то јест услуге ван оквира универзалних услуга). Условe приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператера одређује РАТЕЛ, након што је 2014. године усвојен Закон којим се мења и допуњује Закон о поштанским услугама, и који, према наводима Србије, додатно усклађује своје законодавство са правним тековинама. Српске власти припремају Правилник о начинима и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператера.

Што се тиче квалитета услуга, Србија примењује дефинисане стандарде поштанских токова у прекограничном поштанском саобраћају (брзина – J+3 – 85% и поузданост – J+5 – 97%, члан 58.) као што је дефинисано у Анексу II Директиве о поштанским услугама и дефинисане стандарде поштанских токова у домаћем саобраћају (брзина – J+3 – 98,5% и поузданост – J+5 – 99,5% - то јест члан 59. Закона о поштанским услугама).

У наредном периоду, српске власти планирају да смање ограничење резервисаних услуга на 50 грама, што би осигурало даље усклађивање са правним тековинама, да дефинишу оквир приступа мрежи јавног поштанског оператера, да усвоје нови Закон о поштанским услугама и да даље развијају конкуренцију у овом сектору.

Спровођење и административни капацитети

Од 21. јуна 2014. године независно регулаторно тело из области поштанских услуга је Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (РАТЕЛ). Усвајањем измена Закона о електронским комуникацијама и изменама Закона о поштанским услугама 13. јуна 2014. године, Република Србија је објединила националну регулаторну агенцију за електронске комуникације (Регулаторну агенцију за електронске комуникације - РАТЕЛ) и поштанске услуге (Регулаторна агенција за поштанске услуге - РАПУС) у једну агенцију. РАТЕЛ је независан од других поштанских оператера и Владе (чланове Управног тела именује скупштина). Агенција има своја финансијска средства која су прописана законом и статутом агенције и 17 лица посвећених поштанским услугама. Србија је навела да њене капацитете, посебно када је реч о надзору над пружањем поштанских услуга, треба унапредити, посебно кроз подршку *TAIEX*.

Агенција одређује опште услове за обављање поштанских услуга, тарифне стопе за обавезу пружања универзалне услуге, стандарде квалитета, издавања и укидања дозвола за рад и лиценци за обавезу пружања универзалне услуге и дефинише временски период ексклузивног права пружања резервисаних поштанских услуга.

III. ПРОЦЕНА СТЕПЕНА УСКЛАЂЕНОСТИ И КАПАЦИТЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

Уопштено говорећи, Србија је делимично ускладила национално законодавство са правним тековинама ЕУ у области права пословног настањивања и слободе пружања услуга. Србији тек предстоји усклађивање законодавства са правним тековинама о узајамном признавању професионалних квалификација и усвајање јасне стратегије. Поред тога, у циљу усаглашавања свог националног законодавства са Директивом о услугама, потребно је да усвоји хоризонтални закон о услугама. Такође, на основу скрининга законодавства унутар сектора (на свим нивоима Владе), потребно је да накнадно измени све правне прописе за које је утврђено да нису у складу са Директивом о услугама. У области поштанских услуга, ниво усклађености је релативно висок, и поред тога што је потребно обезбедити пуну усклађеност са Директивом 2002/39/ЕЗ, као и

утврђивање корака којима би се обезбедило потпуно отварање тржишта и накнадно усклађивање са Директивом 2008/6/ЕЗ.

Уопштено говорећи, административни капацитети за спровођење правних тековина у оквиру овог поглавља сматрају се задовољавајућим у овој фази, посебно у погледу транспоновања правних тековина ЕУ о узајамном признавању професионалних квалификација и Директиве о услугама. Техничка помоћ која се обезбеђује преко пројекта *PLAC*, *TAIEX* и пројекта норвешке билатералне помоћи "Развој сектора услуга у Србији" ће помоћи Србији да унапреди своје капацитете. У погледу капацитета транспоновања правних тековина у сектор поштанских услуга неопходно је да Србија предвиди регулаторни оквир који ће обезбедити регулаторну независност надзора пружања поштанских услуга, односно инспекцијски надзор.

III.a. Узајамно признавање стручних квалификација

У погледу узајамног признавања професионалних квалификација, Србија је само делимично усклађена са правним тековинама ЕУ. Србија треба да идентификује и јасно дефинише професије које су регулисане и да усвоји Закон о узајамном признавању професионалних квалификација.

Србија мора да призна и јасно дефинише појам "регулисана професија" у свом националном законодавству и да обезбеди да дефиниција такође обухвати и професије приступ којима захтева или само академске квалификације или само професионално искуство.

Србији тек предстоји усклађивање захтева обуке за професије у здравственом сектору за које су минимални услови обуке дефинисани на нивоу ЕУ. Будући да је то сложен, осетљив и дуготрајан процес, Србија треба да изради детаљну и свеобухватну стратегију која би обухватила све радње које су неопходне за потпуно спровођење правних тековина.

Програми обуке за професије у здравственом сектору за које су минимални услови обуке усаглашени на нивоу ЕУ морају се ускладити са Директивом ЕУ 2005/36/ЕЗ о признавању професионалних квалификација. Детаљни наставни планови и програми за претходно поменуте професије морају се доставити Комисији како би се урадила свеобухватна процена. Њима се морају обухватити укупан број часова обуке, број часова по сваком предмету, опис садржаја сваког релевантног предмета и подаци о стажирању, нарочито у смислу да ли се оно обавља у току основних академских студија (током предвиђеног броја година студија) или након завршетка академских студија.

У погледу професије архитекте постојеће српско законодавство се мора ускладити са захтевима Директиве 2005/36/ЕЗ.

У погледу професије трговачког заступника српско законодавство није у потпуности усклађено са Директивом 86/653/ЕЕЗ. У погледу даљих корака за усклађивање, Комисија процењује да је српско законодавство у области трговачких заступника потребно изменити и употпунити у циљу потпуног усклађивања са одредбама Директиве, а посебно члан 7. став 2. о накнадама за трговачке заступнике који имају ексклузивитет за одређену област или групу клијената, члан 8. о провизијама доспелим након раскида уговора, члан 10. када провизија долази на наплату, члан 12. о завршном рачуну, чл. 14, 17. и 20. о ограничењу трговине након раскида уговора. За најважнију одредбу Директиве, односно члан 17. о праву на накнаду штете/обештећење за трговачке заступнике након раскида уговора, не постоји одговарајућа одредба у српском законодавству. Имајући у виду наведено, треба подсетити да је неопходно да српски органи учине значајан напор како би ускладили српско законодавство са Директивом 86/653/ЕЕЗ о трговачким заступницима.

Што се тиче одредби Закона о облигационим односима који регулишу уговоре трговачких заступника који излазе ван оквира Директиве 86/653/ЕЕЗ (као што је наведено у Одељку II.а.), Комисија је објаснила да одређивање да ли и која правила су противна начелима Директиве (то јест, *del credere* провизија) захтева анализу од случаја до случаја и препоручила је српским органима да изврше пажљив преглед.

Приликом израде Закона о адвокатури и накнадних подзаконских аката у Србији, Директива о услугама није узета у обзир. Према томе, Србија мора да направи детаљну анализу стања и усклађености са Директивом о услугама и преко пројекта норвешке билатералне помоћи.

Национални захтеви за приступ професији адвоката, извршитеља, јавних бележника и било које друге професије за коју они постоје, а нису оправдани Уговором, морају бити уклоњени.

Постојеће законодавство у погледу руковања токсичним производима није усклађено са релевантним директивама ЕУ. Закон о хемикалијама, као и Правилник о саветнику за хемикалије, а Закон о производима за заштиту биља треба ускладити са релевантним директивама ЕУ и то Директивом 74/556/ЕЕЗ и Директивом 74/557/ЕЕЗ.

III.6. Право пословног настањивања и слобода пружања услуга

Србија је још увек у веома раној фази усклађивања са Директивом о услугама, али је показала спремност да се ангажује и већ је и ангажована на разматрању свог законодавства у погледу усклађивања са правним тековинама.

Највећи део транспонована Директиве о услугама у национално законодавство обавиће се у оквиру двогодишњег пројекта норвешке билатералне помоћи "Развој сектора услуга у Србији". Поред тога, постојеће функције Е-Влада портала ће преузети јединствене тачке контакта.

У складу са препорукама Комисије Србија је већ припремила упитник и смернице за скрининг Директиве о услугама и дистрибуирала их је свим институцијама у земљи које су укључене у транспоновање ове Директиве. Овај упитник је веома користан како би се стекла јасна слика сложених питања обухваћених овом Директивом као и целог система у Србији и ради успостављања ефикасне међуинституционалне координације у земљи. Са овом 'скрининг' вежбом треба почети пре почетка пружања техничке помоћи у овој области. Комисија препоручује Србији да усвоји хоризонтални закон за транспоновање и спровођење Директиве о услугама и да заврши скрининг српског законодавства (на свим нивоима владе), уз навођење неусаглашености са Директивом о услугама, које треба изменити у складу са истом Директивом.

III.в. Поштанске услуге

У погледу поштанских услуга Србија је само делимично усклађена са правним тековинама ЕУ. Иако се може закључити да је већина главних регулаторних инструмената правилно спроведена (на пример, регулација цена; начела рачуноводства трошкова; критеријум квалитета услуга, као што су обавезни стандарди за домаће време транзита и жалбене процедуре), и даље је отворено питање наредних корака ка постепеном отварању тржишта. (тренутно 100 г). Ипак, уопштено говорећи, национално законодавство је добро усклађено са поштанским правним тековинама.

Комисија је саветовала српске власти да следе политички оквир утврђен у "Стратегији за развој поштанских услуга за период 2013.-2016.", која предвиђа даље кораке у процесу постепеног отварања тржишта (то јест, резервисану област потребно је ограничити на 50г) и даље усклађивање са трећом Поштанском директивом 2008/6/ЕЗ (то јест, потпуна либерализација; методологија утврђивања нето трошкова обавезе пружања универзалне услуге). Осим тога, Комисија је позвала српске власти да омогуће да надзорне

регулаторне функције буду независне од било које оперативне активности. Постојеће административне структуре (то јест, инспекције које су део ресорног министарства) изазивају забринутост из перспективе правних тековина у овој области.

Између Србије и Косова не постоји директно пружање поштанских услуга¹. Правне тековине ЕУ садрже одредбе о обавези пружања универзалних услуга, како у домаћем тако и у међународном саобраћају. Поштанске услуге обрађене су у оквиру дијалога Београда и Приштине, а посебно у споразуму о телекомуникацијама. Комисија од Србије очекује да у оквиру дијалога Београда и Приштине постигне договор о пружању поштанских услуга између Србије и Косова.

IV ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

С обзиром на горе наведено, а посебно налаза изнетих у Делу III, сматра се да Србија није довољно припремљена за преговоре о овом поглављу. Стога, Комисија у овој фази не препоручује отварање приступних преговора са Србијом о Поглављу 3 - Право пословног настањивања и слобода пружања услуга.

С обзиром на тренутну ситуацију како је претходно оцењено, препорука је да се ово поглавље отвори за преговоре након што се испуни следеће мерило:

- Да Србија поднесе Комисији свеобухватну и детаљну стратегију за усклађивање са правним тековинама професионалних квалификација. Стратегија мора да обухвати све реформе које су неопходне у смислу усклађивања законодавства и изградње институционалних капацитета за признавање професионалних квалификација стечених у другим државама чланицама, као и за пружање помоћи стручњацима који су стекли квалификације у Србији и намеравају да пружају услуге у другим државама чланицама. Стратегија такође мора да обухвати и сва усклађивања везана за обуку лекара, стоматолога, медицинских сестара за општу негу, бабица, фармацеута и ветеринарских хирурга која мора

* Овај назив не прејудуцира ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.

бити усклађена са минималним захтевима за обуку наведеним у Директиви 2005/36/ЕЗ. За сваку радњу обухваћену овом стратегијом потребно је дефинисати крајњи рок, одговорно лице и јасно навести одговарајућу одредбу прописа ЕУ.